

GUIA DIDÀCTICA CREATIVA
ESO | *Cristian Olivé*

ANNE FRANK

DIARI

DEBUTXACA

Aula

Introducció per al docent

La lectura pot ser una experiència personal memorable i es pot erigir com a punt de partida per desplegar habilitats, fomentar la creativitat, connectar diverses disciplines i generar aprenentatges nous. Aquesta guia didàctica creativa ofereix l'oportunitat de viure la lectura d'una manera immersiva perquè els estudiants la converteixin en una eina transversal, aprenguin, pensin sobre el que aprenen, vinculin el que han après amb altres qüestions de l'entorn i ho traslladin a un llenguatge nou explorant la creativitat.

Aquesta guia didàctica es divideix en tres parts: context històric, reflexió i creativitat. La primera és una biografia breu de l'Anne Frank i una sinopsi del *Diari*. La segona consta de qüestionaris breus sobre els diferents temes que apareixen de manera recurrent en el diari de l'Anne Frank. Són preguntes plantejades per obrir un debat a classe que pots moderar com et convingui millor. Finalment, la tercera part és una proposta pautaada perquè l'alumnat creï un compte a Instagram sobre una possible exposició a partir del *Diari*.

Cristian Olivé

Cristian Olivé és filòleg i professor de Llengua i Literatura a secundària. És autor dels llibres Profes rebeldes: El reto de educar a partir de la realidad de los jóvenes i Una educación rebelde: El poder de transformar la sociedad. Escriu articles sobre innovació educativa i fa formacions sobre metodologies actives en l'aprenentatge. Entén la lectura com una eina transversal per generar vivències i potenciar la creativitat.

Primera part CONTEXT HISTÒRIC

Sobre l'autora

L'Annelies Marie «Anne» Frank, més coneguda com a Anne Frank (Frankfurt, 12 de juny de 1929 - Bergen-Belsen, 12 de març de 1945), va ser una nena jueva nascuda a Alemanya, cèlebre pel seu diari, que va escriure mentre s'amagava en unes golfes amb la seva família per evadir la persecució dels nazis durant la Segona Guerra Mundial. Els Frank van ser capturats i els van enviar a diferents camps de concentració alemanys, on van morir tots ells, tret del pare, l'Otto.

L'Anne va ser enviada a Auschwitz el 2 de setembre de 1944 i posteriorment va ser traslladada al camp de Bergen-Belsen. Allà va morir de febre tifoide el 12 de març de 1945, dies abans que Holanda fos alliberada.

Sobre l'obra

Després de la invasió d'Holanda, els Frank, comerciants jueus alemanys emigrats a Amsterdam el 1933, es van amagar de la Gestapo en una mansarda connectada a l'edifici on el pare de l'Anne tenia les seves oficines. Eren vuit persones i van romandre-hi reclusos des del juny de 1942 fins a l'agost de 1944. En aquell lloc i en les més precàries condicions, l'Anne, una nena de tretze anys, va escriure el seu esgarrifós *Diari*: un testimoni únic en el seu gènere sobre l'horror i la barbàrie nazis, i sobre els sentiments i les experiències que van viure ella mateixa i els seus acompanyants. L'Anne va morir al camp de Bergen-Belsen al març de 1945. El seu *Diari* no morirà mai.

Segona part REFLEXIÓ A PARTIR DE LA LECTURA DEL DIARI

Foto: anefrank.org.

Durant els dos anys que va estar amagada amb la seva família, la nena va confiar al diari els seus secrets, els seus sentiments, les seves pors i els seus desitjos. Hi va escriure sobre la pertinença al grup, sobre la incomprensió i l'angoixa d'estar tancada, sobre fets històrics que marcaven els avenços i els retrocessos del procés de guerra i, per descomptat, sobre les seves pors davant de la crueltat nazi.

A continuació, trobareu els temes més recurrents que apareixen al llarg del diari i algunes qüestions perquè l'experiència lectora s'uneixi a la reflexió. Podeu compartir les vostres idees i anàlisis amb la resta de la classe. Com que no es tracta d'un llibre de ficció, no s'ha seguit una anàlisi cronològica de les entrades del diari, de manera que s'afavoreix la llibertat de lectura.

Amistats

 Abans d'haver-se de recloure, l'Anne va a l'escola i explica en el diari la seva rutina del dia a dia. Fins i tot parla del tractament que rep per part dels professors. En l'entrada del 21 de juny de 1942 escriu:

«El professor Keesing, el vell de matemàtiques, va estar un temps enfadat amb mi perquè parlava massa. Em va advertir i advertir, fins que un dia em va castigar. Em va fer fer una redacció; tema: "La xerraire".»

 Quina imatge penseu que tenen els docents i els companys de vosaltres? S'equivoquen o l'encerten? Us mostreu tal com sou en realitat?

 Com descriu l'Anne la relació amb els companys i les companyes de classe?

 Tot i que l'Anne es mostra de manera extrovertida, sembla que no troba gaire gent amb qui pugui establir una amistat. Fa servir adjectius com ara «**pesat**», «**don Joan**» i «**pobra**» per descriure algunes de les persones de la seva classe. Quins altres defectes en destaca?

 Us sembla que és justa quan parla així d'ells o en realitat es mostra decebuda perquè troba a faltar tenir algú amb qui s'avingui més?

 Si tinguéssiu un diari personal, com descriuríeu els vostres companys i les vostres companyes de classe?

Reclusió

 En l'entrada del 8 de juliol de 1942, la Margot rep una citació de la SS. Què en sabeu, de la SS?

 La situació política obliga l'Anne i la seva família a enginyar-se-les per fugir de les autoritats nazis, i decideixen amagar-se a la part posterior d'una casa. Quan prepara les maletes, l'Anne escriu:

«La Margot i jo vam començar a guardar el més indispensable a la cartera de l'escola. [...] vaig ficar a la cartera les coses més estúpides, però no me'n penedeixo. M'importen més els records que els vestits.»

 Si us trobéssiu en una situació semblant, què hi guardaríeu, a la maleta?

 Com és la Casa del darrere? En podeu buscar imatges o bé podeu intentar traçar els plànols de les habitacions.

Família

- ☞ Com seria l'arbre genealògic de l'Anne? Dibuixeu-lo a continuació.
- ☞ Fins a quina generació sou capaços de remuntar-vos per crear el vostre propi arbre genealògic? Pregunteu a la vostra família i investigueu-ho i, si voleu, dibuixeu-lo també.
- ☞ A l'inici del diari, l'Anne explica la història dels seus pares: d'on eren, com vivien, com es van conèixer... Com eren les seves vides abans de l'arribada dels nazis?
- ☞ En més d'una ocasió, l'Anne escriu que la relació amb la mare no és bona. Quines situacions descriu? És justa quan narra el que ha passat? Parla igual del pare?
- ☞ En algunes entrades es mostra penedida de parlar així de la mare. El 2 de gener de 1944 escriu:

«Anne, eres tu la que parlaves d'odi? Oh, Anne, com has pogut escriure una cosa així?»

- ☞ Us heu sentit mai com l'Anne amb la vostra família?
- ☞ L'Otto Frank, el pare de l'Anne, va ser qui va encarregar la publicació del *Diari* després de la mort de la seva filla. En aquella primera versió, va decidir eliminar alguns fragments en què l'Anne parlava sense embuts de la família i, sobretot, de la relació que tenia amb la mare. Busqueu informació sobre aquesta qüestió i comenteu què us sembla la decisió de modificar el text original.
- ☞ L'Anne té una germana gran, la Margot. Com és la seva relació? Penseu que és igual durant tot el temps de reclusió a la Casa del darrere?
- ☞ A vegades l'Anne té enveja de la seva germana. En quines situacions? Aquestes sensacions estan basades en proves o tenen l'origen en les seves inseguretats?
- ☞ Heu tingut aquesta sensació d'enveja algun cop? En cas afirmatiu, què heu fet per posar-hi remei?

Por

👉 La por que els descobrissin a la casa també és un tema recurrent al llarg del diari. En quines entrades ho heu percebut més? Què fan l'Anne i la seva família quan uns lladres accedeixen a la planta inferior? Heu arribat a sentir el mateix pànic en alguna ocasió?

👉 L'Anne té por quan sent els sorolls que arriben des del carrer: avions, bombardejos, trets, canons, sirenes... Com els descriu?

Maduresa

👉 Durant el diari, vivim el canvi físic de l'Anne. Deixa de tenir cos de nena i passa a ser una dona. Què explica sobre la regla? I sobre el cos femení?

👉 Els seus pensaments, i també els seus objectius en la vida, van canviant durant el temps que està tancada a la casa. Quina evolució observeu en termes psicològics i de maduració al llarg del diari a l'hora de tractar certes qüestions?

👉 En l'entrada del 7 de març de 1944, l'Anne escriu:

«Ara examino la meva pròpia vida i m'adono que si més no una fase ha conclòs irreversiblement: l'edat escolar, tan lliure de preocupacions i problemes, que mai no tornarà. Ja ni tan sols la trobo a faltar: l'he superada.»

👉 Us heu parat a pensar mai en com heu canviat en els darrers anys? En quin moment va deixar enrere l'edat infantil? Abans què opinàveu de determinats temes i quina visió en teniu ara? Quines eren les vostres preocupacions abans i quines són ara? Els vostres interessos són els mateixos que fa cinc anys? Com us veieu en el futur més immediat? I en un més llunyà?

👉 La relació amb en Peter van Daan evoluciona fins que l'Anne acaba confessant que n'està enamorada. Quina idea té del sentiment amorós? Es basa en la dependència i la idealització de l'altra persona o en la felicitat i el respecte? Us heu enamorat mai? Què enteneu per «amor»?

👉 L'Anne es mostra molt irònica al llarg del diari. N'observeu cap exemple? Feu servir la ironia en el vostre dia a dia?

La vida a la casa

 A més de l'Anne i la seva família, a la Casa del darrere també hi ha els Van Daan. Qui són i com els descriu? Com s'hi relaciona?

 Les hores de reclusió i convivència fan efecte en els membres de la casa. L'Anne narra diverses disputes. Per exemple, en l'entrada del 28 de setembre de 1942, diu:

«trobo molt curiós que els adults es barallin tan fàcilment i per coses tan petites. Fins ara sempre havia pensat que les baralles eren cosa de criatures, i que amb els anys passava.»

 Recordeu algun període en què hàgiu convingut durant molt de temps amb algú i que les baralles per nimietats es tornessin freqüents? Què penseu que provocava aquelles friccions? Com es van resoldre?

 Mesos més tard, arriba un nou membre a la Casa del darrere: Albert Dussel, que és dentista. En l'entrada del 17 de novembre de 1942, l'Anne redacta un prospecte i una guia per a la bona convivència. Quines normes establiríeu a casa vostra? I a classe?

 A mesura que van passant els mesos, l'Anne dorm pitjor, té més malsons i pateix estats d'ansietat. Us heu sentit mai així?

 Les condicions de vida empitjoren dia rere dia perquè cada cop tenen més dificultats per fer arribar aliments a la casa. Per què?

Fets històrics

 A la Casa del darrere sempre sona una ràdio que informa dels progressos de la guerra. Quins moments històrics sou capaços de reconèixer?

L'Anne escriu el diari, entre altres motius, perquè quedi documentat el que viu durant la guerra. En l'entrada del 29 de març de 1944, explica:

«Anit, per Ràdio Orange, el ministre Bolkestein va dir que després de la guerra es farà una recollida de diaris i cartes relatius a la guerra. Per descomptat que tots es van llançar sobre el meu diari. Imagina't que interessant que seria editar una novel·la sobre la Casa del darrere!»

 Coneixeu altres diaris amb experiències viscudes durant el període nazi?

Incomprensió

☞ Són diverses les entrades en què es pot percebre la incomprensió que sent l'Anne. Sent que ningú no l'entén i prefereix refugiar-se en el diari. Recordeu alguna situació en què us hàgiu sentit igual?

En l'entrada del 30 de gener de 1943, l'Anne escriu:

«Tots diuen que parlo de manera afectada, que soc ridícula quan callo, descarada quan contesto, múrria quan tinc una idea, gandula quan estic cansada, egoista quan menjo alguna cosa més, ximpleta, covarda, calculadora, etc.»

☞ És realista o desmesurada, aquesta incomprensió? Penseu que és pels mesos d'estar tancats a la casa o per la pubertat? La resta dels membres de la casa se senten igual d'incompresos que l'Anne?

Ser jueva

☞ En l'entrada del 20 de juny de 1942, l'Anne escriu:

«Les mesures antijueves se succeïren ràpidament i se'ns va privar de moltes llibertats..»

☞ De quines prohibicions parla?

☞ La Miep explica que ha vist que uns nazis s'enduen una senyora gran jueva. Què és la Gestapo?

☞ En Dussel els explica la situació dels jueus fora. L'Anne escriu: «Que bé que estem aquí, que bé i que tranquils». Quines calamitats van patir els jueus durant el període de domini nazi perquè l'Anne preferís continuar tancada a la casa?

☞ Heu observat en el vostre entorn alguna situació injusta per motiu de gènere, identitat sexual, lloc de naixement, etc.? L'heu denunciat o heu fet res per posar-hi remei?

Estimada Kitty

👉 En l'entrada del 28 de setembre de 1942, l'Anne, referint-se al seu diari, escriu:

«Fins ara has estat per a mi un gran suport, com també la Kitty, a qui escric regularment.»

👉 Quina relació estableix l'Anne amb el diari?

👉 ¿Heu tingut mai un quadern en el qual escriviu el vostre dia a dia i hi reflexioneu?

Tercera part

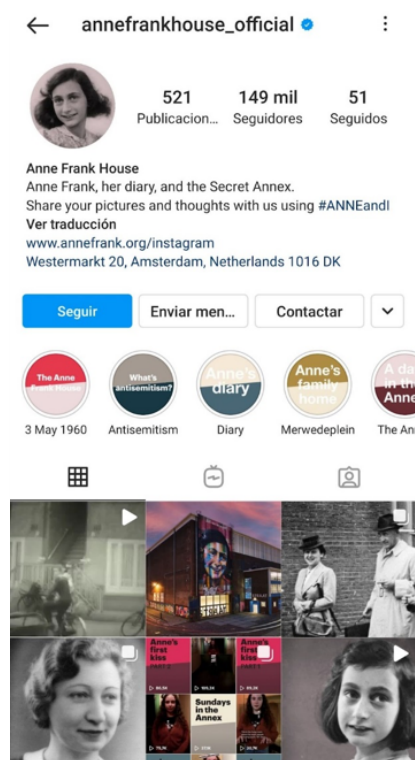
CREATIVITAT: COMPTE D'INSTAGRAM A PARTIR DEL DIARI

En l'actualitat, **la Casa de l'Anne Frank** és un museu que ofereix un recorregut per l'amagatall que es descriu en el diari. S'hi desenvolupen exposicions i programes educatius i s'hi editen publicacions. Per descomptat, s'hi pot veure el diari manuscrit original de l'Anne Frank.

La Casa de l'Anne Frank disposa d'un gran desplegament de comunicació mitjançant les xarxes socials. Té comptes oficials d'Instagram, de Facebook i de Twitter, i també comparteix contingut a través d'un canal de YouTube.

Imagineu que el museu ha posat en marxa **una nova exposició basada en els escrits de l'Anne Frank** i que us ha encomanat una tasca: heu de **crear un compte d'Instagram sobre la mostra per donar-la a conèixer al públic**. Per fer-ho, podeu treballar en parelles o en grups. Heu de seguir els passos següents:

1. Coneixeu el compte oficial d'Instagram de la Casa de l'Anne Frank? Visiteu el perfil @annefrankhouse_official i responeu les preguntes següents:

☞ Què apareix en la descripció i en la imatge de perfil?

☞ De quin contingut tracten les publicacions?

☞ Sobre la línia de comunicació del compte: s'hi fa servir un registre formal o un d'informal? S'empren emoticones, etiquetes, enllaços i crides a l'acció?

☞ Quins altres usuaris segueix?

☞ Manté l'aspecte visual i la identitat gràfica en tot el compte?

☞ S'utilitzen fragments dels escrits de l'Anne Frank per completar els textos de les publicacions?

☞ El compte té històries (*stories*)? De què tracten?

☞ Hi ha vídeos o altres formats audiovisuals?

2. Després de llegir el diari i respondre el qüestionari de la segona part d'aquesta guia, heu de **decidir la temàtica de l'exposició del museu**. Quin tema penseu que pot donar de si a partir del diari? Què us ve de gust explicar? A continuació teniu algunes propostes:

- L'ANNE I LA RELACIÓ AMB LA SEVA FAMÍLIA
- 761 DIES DE RECLUSIÓ I CONVIVÈNCIA A LA CASA DEL DARRERE
- L'ANNE FRANK: ADOLESCENT
- ELS JUEUS DURANT EL PERÍODE NAZI

3. Trieu un títol per a l'exposició.

4. Completeu un compromís d'ús adequat d'Instagram. Podeu fer servir la plantilla següent o una de semblant:

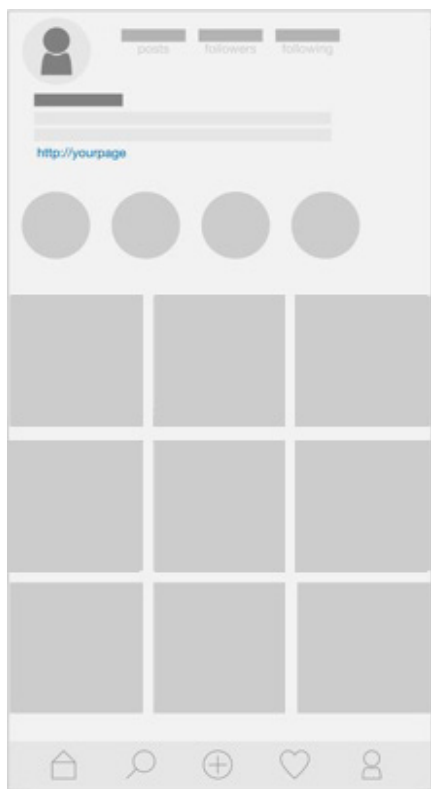
Jo, _____, em comprometo a obrir un compte privat d'Instagram per elaborar l'activitat basada en el diari de l'Anne Frank. En aquest compte, només hi compartiré contingut acadèmic i no seguiré cap altre usuari. Si escau, podrà tenir accés a aquest compte només el/la docent. Un cop corregit i avaluat el treball acadèmic, em comprometo a eliminar el compte de manera indefinida.

Signatura

Data i lloc

5. Creeu un compte privat d'Instagram i editeu el perfil com si fos el de l'exposició sobre el diari de l'Anne Frank. *Atenció: les condicions d'Instagram són restrictives. Si no teniu el mínim d'edat exigida, podeu dur a terme l'activitat amb plantilles de la xarxa social.*

6. Elaboreu un guió de les publicacions que compartireu per tal que els vostres seguidors puguin conèixer a la perfecció el contingut de l'exposició. És important que el compte tingui diversos formats audiovisuals i que inclogui fragments del diari. A continuació trobareu algunes idees per a les publicacions:

- Imatges de l'època i també dels membres de la família Frank i dels Van Daan.
- Infografies de la Casa del darrere.
- Publicacions amb efemèrides: la nit dels vidres trencats, la batalla de Stalingrad, el desembarcament de Normandia...
- Vídeos amb una veu en off que emuli l'Anne Frank llegint fragments del diari.
- Una publicació sonora amb els sorolls aterridors descrits en el diari.
- Reflexions de l'Anne Frank sobre qüestions que siguin vigents avui dia.

7. També podeu **planificar històries (stories)** per donar més dinamisme al compte.

8. A l'hora de crear les publicacions, procureu que segueixin el mateix patró estètic i que, per tant, mantinguin una **identitat gràfica**.

9. En total, el compte d'Instagram que elaboreu sobre l'exposició a partir del diari de l'Anne Frank haurà de tenir **unes vint publicacions**.

Esperem que hàgiu gaudit amb la lectura d'aquest meravellós llibre i amb les activitats creatives d'aquesta guia. Pots compartir amb nosaltres els teus treballs o enviar-nos qualsevol comentari que et vingui de gust mitjançant el correu electrònic penguin.aula@penguinrandomhouse.com. També pots publicar les imatges al teu Instagram, si en tens, i etiquetar [@penguinaulaes](https://www.instagram.com/penguinaulaes) perquè puguem compartir la teva creació. Moltes gràcies!